

HALACHIC AND HASHKAFIC ISSUES IN CONTEMPORARY SOCIETY

SERIES 2: 94 - WEDDING MINHAGIM - THE INDOOR CHUPPA OU ISRAEL CENTER - SUMMER 2024

1. האר"י ז"ל לא היה חומר פיוטים ופזמונים אלא מה שסדרו הראשונים כגון הקלירי שנתקנו ע"ד האמת. אמנם המנהגים שנהגו בשרשי התפלה אין לשנות ממנהג מקומו. כי י"צ שערס צשמים נגד י"צ שצטים וכל שצט יש לו שער ומנהג לצד מה שנזכר בגמרא שזה לכל. וז"ל הגמרא ירושלמי - אף על פי ששלחנו לכם סדר התפלות אל תשנו ממנהג אבותיכם עכ"ל.

מגן אברהם סימן סח הקדמה

The Magen Avraham stresses the importance of maintaining the local minhag since there is more than one route to connection with the Divine.

A] HALACHIC ORIGINS OF THE MINHAG

2. וְשִׁמְתִי אֶת-זֶרְעֶךָ כְּעֶפְרַת הָאָרֶץ אֲשֶׁר אִם-יִוָּכַל אִישׁ לְמִנּוֹת אֶת-עֶפְרַת הָאָרֶץ גַּם-זֶרְעֶךָ יִמְנָה;

בראשית יג:טז

Avram receives a beracha that his descendents would be as numerous as the grains of sand on earth.

3. אַתָּה הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה הִנֵּה דְבַר-ה' אֶל-אַבְרָם בְּמִצְוֵה לֵאמֹר אֶל-תִּירָא אַבְרָם אֲנִי מִגּוֹן לְךָ שְׂכָרְךָ הַרְבֵּה מְאֹד: ... וַיּוֹצֵא אוֹתוֹ הַחוּצָה וַיֹּאמֶר הַבִּטְנָה הַשְּׁמַיְמָה וְסִפְרֵה הַכּוֹכָבִים אִם-תִּוָּכַל לְסַפֵּר אֹתָם וַיֹּאמֶר לוֹ כֹּה יִהְיֶה זֶרְעֶךָ;

בראשית טו:א, ה

The Torah recounts that God responded to Avram's pain that he would not have children by showing him the stars. He is blessed with a special beracha that his descendents - the Jewish people - would be to be countless like the stars.

4. וְנִשְׂאָרְתֶם בְּמִתֵּי מַעֲט תַּחַת אֲשֶׁר הֵייתֶם כְּכּוֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם לְרֹב כִּי-לֹא שָׁמַעְתָּ בְּקוֹל ה' אֱלֹהֶיךָ;

דברים כח:טב

The Torah also predicts that, due to our sins, we would fall from this elevated status of being 'like the stars'.

5. (ה) וַיּוֹצֵא אוֹתוֹ הַחוּצָה - לפי פשוטו הושיאו מאהלו לחון לראות הכוכבים. ולפי מדרשו אמר לו לא מאלטגנינות שלך שראית במזלות שאינך עתיד להעמיד בן. אחרים אין לו בן אבל אברהם יש לו בן. וכן שרי לא תלד, אבל שרה תלד, אני קורא לכם שם אחר וישתנה המזל.

רש"י שם

Included in this beracha is that Avram and his wife, Sarai, would have a completely fresh start as a new couple - Avraham and Sarah, and that they could escape from any previous negative mazal.

6. (ה) וַיּוֹצֵא אוֹתוֹ הַחוּצָה. וְהִרְאֶה לוֹ הַכּוֹכָבִים צְיוּם: בְּמִצְוֵה. כְּמוֹ צְהַלּוּם כִּי עֲדִיין הִיּוֹם, כְּמוֹ שְׂהוּא אוֹמֵר כֹּאן וַיְהִי הַשֶּׁמֶשׁ לְצוֹהַר.

בכור שור שם

The Bechor Shor points out that it was still daytime when this prophecy happened. In fact, God's prophecy to Avram showed him the stars, even while it was still day!¹

1. R. Meir Shapiro, founder of the Yeshiva Chachmei Lublin in Poland, noted that there are trillions of stars in the universe yet the Jews are a small people. He picks up on this point that God was speaking to Abraham when it was still light outside and the radiant sun made it impossible to see a single other star. Similarly, God's message was not that we would be greater than others numerically, but that, like the sun, we would outshine others, regardless of our small numbers. I also saw a beautiful idea that the stars seem so small only because we are so far from them but in fact they are giants, many even bigger than our sun. So too, if we see other people as small that is simply because of our distance from them. If we get closer to them we will realize that they are actually superstars!

• Rav Kook writes² that the Jewish people are compared both to the sand and to the stars. Sand acquires its strength only in bonding together with millions of other grain but stars contain enormous power on their own. So too, the Jewish people have a double power - that of the community and that of the individual.

7. יש אומרים לעשות החופה תחת השמים לסימן טוב שיבא זרעם ככוכבי השמים.

רמ"א שולחן ערוך אבן העזר הלכות קידושין סימן סא סעיף א

The Rema cites a minhag for a chuppa to take place outside³ under the open skies as a 'siman tov' for the beracha of the Jews being like the stars.

8. כן אנו עדיין ג"כ בנישואין כמה סימנים חמורים על ענייני הלכה - כגון האצוקות בשעת המיי"ן המורה לאורה ולשמחה. וכן תחת השמים והכוכבים כלומר כה יהיה זרעם ככוכבי השמים, וכן החיטים שזרקין על ראשם ואמרים פרו ורבו.

שו"ת מהר"ם מינץ סימן קט

The Rema's ruling is based on the position of the Maharam Mintz⁴ who records three 'serious customs' at Ashkenazi weddings of the time - to walk down the processional with candles, to hold the chuppa outside, and to throw wheat at the chatan and kalla shouting 'peru u'revu'. In this source he refers to the processional to the beginning of the chuppa as the מיי"ן. What could that refer to?

9. ובזוקר הולכין החתן והכלה באצוקות לחזר בית הכנסת לעשות מיי"ן כמנהג העיר. ואחר המיי"ן מנהג צמח קבילות שמישיבין חתן וכלה תחת כיפה הנעשית לשם כך וזהו חופה שלנו

שו"ת מהר"ם מינץ סימן קט

Elsewhere the Maharam Mintz refers to the מיי"ן as being outside and just before the chuppa.

B] THE MINHAG OF TWO CHUPPOT - CHUPPAT MEIN AND CHUPPAT TALLIT

B1] CHUPPAT MEIN

10. ונהגו רבותינו לומר בבקר ברכת חתנים על הכוס בעשרה וכן בערב קודם סעודה.

מסכתות קטנות מסכת סופרים פרק יט הלכה ט

Mesechet Sofrim states that there was a Babylonian minhag to say sheva berachot twice on the day of the wedding - in the morning and also in the evening before the meal.

• Rav Sar Shalom Gaon explains this by reference to a minhag of two chuppot on the day of the wedding.

11. והנה מה שהקשה על רבינו מדברי המהרי"ל ומהר"ם מינץ כבר הביא בעלמו שם דבשו"ת חת"ס אה"ע"י סי' ז"ח עמד בזה. וביאר דכל זה היה בזמנם שהיו עושים צ' חופות. וחופת המיי"ן שהיא תחילת החופה תקנו לעשות בחוץ לסימן זכרה והחופה השניה עם זכרותיה עשו בצית הכנסת. ונמצא לפי"ד דמעולם לא נהגו לעשות את החופה כולה צביהכ"ס.

שו"ת אמרי אש אורח חיים - ילקוט הערות סימן ט

R. Meir Eisenstater (a talmid of the Chatam Sofer) explains that the custom was to hold 2 chuppot. The first - the 'chuppat mein'⁵ - was held outside. Later that day, they went into the synagogue to hold the second chuppa at which sheva berachot were recited⁶.

12. According to an ancient tradition attributed to Maseches Soferim and explicated in the works of the Ge'onim, Rishonim, and Acharonim, the wedding is divided into two chuppah (marriage canopy) ceremonies. The first chuppah is referred to as Chuppas Main and the second, in which kiddushin is performed and sheva berachos (seven nisuin blessings) recited, is called Chuppas Tallis.

2. See Sapphire from the Land of Israel, Lech Lecha, adapted from Midbar Shur, pp. 110-121.

3. A separate halachic issue relates to whether the chatan must own the location of the chuppa. See Ezer Mekudash on Even Ha'ezer 55.

4. R. Moshe b Isaac haLevi Mintz, born northern Italy c. 1415 to a German rabbinic family. He was a talmid of some of the great rabbis of Germany: R. Zalman Katz (Hamaharzech), R. Yaakov Weil (Mahari Weil), R. Israel Isserlein (Terumat haDeshen) and others. R. Yehuda (Mahari) Mintz was his cousin. At the end of his life, the Maharam Mintz relocated to Pozna in Poland and planned to immigrate to the Land of Israel, but died c. 1480.

5. We will see that this was also known as a Chuppat Main or a Chuppat Mainz.

6. Rabbi Shlomo Bamberger writes that, in Italy, sheva berachot were recited at BOTH chuppot - in the morning and in the afternoon. But in most communities the berachot were only recited once, usually in the morning *chuppat mein*. According to some poskim, the *chuppat mein* in the morning constituted the main 'chuppa' which effected the marriage.

In earlier times the Chuppas Main was held before Shacharis and the Chuppas Tallis was held after Shacharis or after Minchah. According to the Rokei'ach, the reason for holding the wedding so early in the morning is because of the conceptual similarity to the giving of the Torah on Mount Sinai, which took place in the morning. Since the Chuppas Main was held very early in the morning, the assembly would bear torches and candles to light the way⁷. It is also reminiscent of the lightning flashes that were seen on Mount Sinai. As it became more and more difficult to gather participants so early in the morning, the two chuppah ceremonies were held before and after Minchah or before and after Ma'ariv. Some performed the two chuppah ceremonies one immediately after the other with no intervening services.

The Chuppas Main ceremony proceeds as follows: The assembly accompanies the groom to the entrance to the synagogue courtyard (in Mainz and its hamlets) or to the door of the wedding house (in Worms and its hamlets). If the rabbi is to officiate at the ceremony, he escorts the groom to the chuppah with the groom leading, the rabbi following, and the rest of the assembly behind or ahead of them.

The assembly escorting the bride and groom to the chuppah carries lit torches at the Chuppas Main only, and not at the Chuppas Tallis. The children are usually given the task to bear the candles and torches simply because they enjoy such activities. Musicians play the ancient Chuppas Main melody (the same triumphant melody is used on Purim when reading the verse Vayislu es Haman in the Scroll of Esther). [109] When the groom arrives at the chuppah area, the officiating rabbi takes him by the hand (not the arm) to the Chuppas Main bench, where he waits for the bride. The groom sits down and his escorts flank him on both sides.

Madrich Ashkenaz 2009⁸, 108-109

N° 1.
Lebhaft.

Maan-Nigun.*)

Diese Melodie wird nachstehendem Vers in der Megilah unterlegt.
Cantor.

Wa-jis-lu es ho-mon al ho'ez, s - scher h'e - chin le - mor do-choj,wachs-mas hame-lech schecho- cho.

Shorshei Minhag Ashkenaz, Machon Moreshes Ashkenaz, 2010 pp. 162

13. The torch bearers, musicians, and the bride's friends accompany the bride from her home to the chuppah area, accompanied by a separate retinue of women. The bride's face remains covered with a cloth veil while walking to and from the chuppah. Two women or the two mothers walk beside her. Since the bride's face is covered, her attendants support her by holding her arms. Since the groom's face is not covered, his arms are not held. When the bride reaches the entrance to the synagogue courtyard, the rabbi takes the groom by the hand and leads him to his bride, accompanied by distinguished members of the community. The groom takes the bride's hand⁹ and thereby effects the nisuin stage of the marriage (Kesuvos 48b), while the rabbi continues holding his other hand. All three walk in this fashion to the Main bench, which is considered the official chuppah. During this procession the participants throw wheat kernels upon the couple and call out "Peru urvu!" If the participants are likely to take offense at the bride and groom holding hands, he may hold on to part of her bouquet instead. The bride and groom sit together for a short time on a bench or platform. The bride's attendants escort her home and then young boys lead the groom to prayer services in synagogue. The rabbi and the rest of the assembly follow them. Chuppas Main is held only for a woman's first marriage¹⁰.

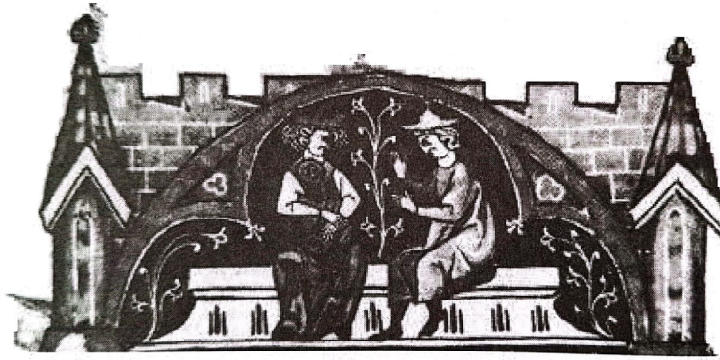
Madrich Ashkenaz 2009, 109-111

7. This is likely to be the origin of the minhag to accompany the chatan and kalla to the chuppa while carrying candles. The original processional took place before light.

8. This English translation is retrieved from <https://judaism.stackexchange.com/questions/76326/are-there-any-yekkish-wedding-customs-specifically>. It seems to be translated from <https://moreshesashkenaz.org/mm/publications/Madrich.pdf> from p. 52. The minhagim of chuppat main and chuppat tallit are written up by R. Binyomin Shlomo Hamburger in in Shorshei Minhag Ashkenaz, Machon Moreshes Ashkenaz, 2010 pp. 156-178.

9. This detail is unusual since the chatan is not permitted to touch the kalla between erusin and the end of nisuin and it is not clear if the erusin had been performed at this stage. Rabbi Bamberger, (Shorshei Minhag Ashkenaz p. 159) writes: "it was customary at the *chuppat mein* for the bride to be given into the groom's hands at the doorway or the gate to the synagogue yard, and they would walk to their joint seat holding hands, as the rabbi held the groom's other hand ...In Sephardic and Polish communities too it was accepted for the bride and groom to walk holding hands during the wedding ceremony, though without the rabbi's participation. In some communities the bride and groom would walk arm in arm if the bride was *tehora* (ritually pure)." Does this last detail imply that they held hands only if the bride was a nidda? Again, this would be very unusual. Further research is required.

10. This was to give the kalla an extra beracha of *pru u'rvu*. Hence, in Mainz, this was also the chuppa that took place under the stars as a *siman tov* for the special beracha of children.

Bride and groom sitting on a bench under a dome
Illustration in the *Leipzig Mahzor*, southern Germany, circa 1320

11

14. The custom in Mainz and communities that followed its traditions was to conduct the *chuppah mein* outdoors, in the yard of the synagogue as a sign of the blessing that the couple should multiply like the stars. In Worms and communities that followed its traditions, by contrast, the *chuppah mein* was customarily held inside a community wedding hall. This custom perhaps follows the view of the *Sefer Ha'Ittur*, defining *chuppa* as bringing the bride into a specially designated building.

Shorshei Minhag Ashkenaz, Machon Moreshes Ashkenaz, 2010 pp. 160

15. The word *mein* used in reference to this event is spelled in Hebrew in different ways, including: מאהן, מאן, מאיין, מיינא, מייין and in German: Main, Maan, Mane, and Mahn. Various theories have been proposed to explain the term's origin and meaning, the most reasonable of which identifies it as a derivative of either the German word 'meien' which means 'rejoice', or the word 'Gemein' which means 'joined' or 'unified'.

Shorshei Minhag Ashkenaz, Machon Moreshes Ashkenaz, 2010 pp. 162

- As Jewish communities were released from the ghettos in the late 18th and 19th centuries, people lived in more scattered locations and the minhag of the *chuppah mein* died out. The Reform movement also fought to discontinue the custom.
- Rabbi Bamberger suggests that our continuing minhag of *bedeken* (which, according to some authorities constitutes halachic 'chuppa') is what remains of the original custom of *chuppah mein*.

B2] CHUPPAT TALLIT

- The second chuppa, in the afternoon, required the chatan to cover over the kalla with his tallit.

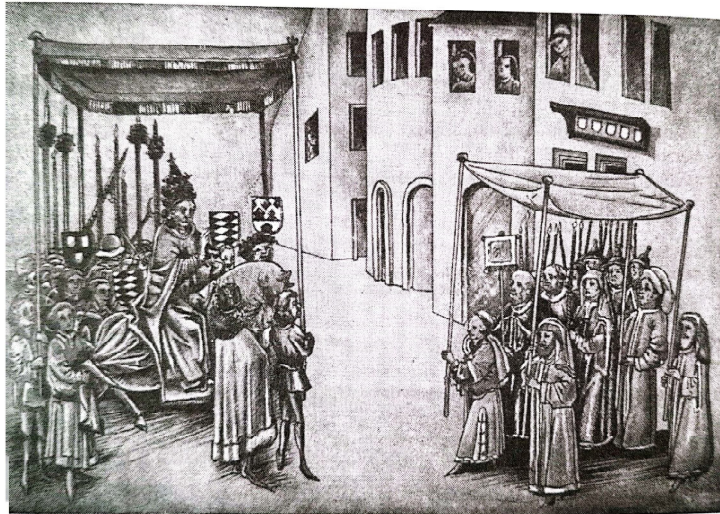

Chupat Tallit – an Italian painting from the 15th century

Illustration of groom (right) and bride (left) covering their heads with a *tallit*, in *Machzor Worms 1272*

- Rabbi Bamberger writes that this custom was universal from the earliest times until the late middle ages and that the canopy chuppa on 4 poles that is ubiquitous today was in fact unheard of¹². The custom to use a canopy was introduced in Poland in the 15th century, even though many poskim questions its efficacy to act as a halachic chuppa since, unlike the chatan's tallit, the canopy neither belonged to the chatan nor directly covered the kalla.

Jewish delegation to the Pope in 1417 walking under a canopy

Bride under a canopy walking to her wedding in the Frankfurt ghetto, 1617

16. והמנהג פשוט עכשיו לקרות חופה מקום שמכניסים שם יריעה פרוסה על גבי כלונסות. ומכניסים תחתיה החתן והכלה צרצים ומקדשה שם ומצרכין שם צרכת ארוסין ונשואין. ואח"כ מוליכים אותם לבית ואוכלים ביחד במקום לנוע. וזהו החופה הנוהגת עכשיו.

רמ"א שולחן ערוך אבן העזר הלכות קידושין סימן נה סעיף א

The Rema (16th century, Poland) writes that the common custom in his time was for the chuppa to be a canopy on 4 poles. He also outlines the basic structure of the wedding that we perform today.

- But how old is the custom to conduct a wedding outside?

17. אין שמחה אלא בחופה - משמע מכאן דאם ילא חתן מחופתו אפי' כלתו עמו והולכים לאכול צבית אחר דאין מצרכין שהשמחה צמטונו ולא צרכת חתנים כיון דאין שמחה אלא בחופה. ולריך לדקדק מה היא חופה? דאי במקום שצרכו תחלה צרכת נישואין קרי ליה חופה פעמים שאפי' צרחו בעיר מצרכין אותה כשהעם מרוצין ואין יכולין ליכנס צבית.

תוספות סוכה כה: ד"ה אין שמחה

Tosafot are addressing here the halacha that the 7 berachot can only be recited at the place of the chuppa. As part of the discussion, Tosafot mention that the custom in their time was to hold the chuppa either inside or outside, depending on the numbers at the wedding. Clearly, there was no universal custom to hold the wedding indoors.

12. Originally, the canopy was used as a sign of dignity for the kalla as she was escorted down the processional, but not for the actual wedding service.

C] WHAT IS A 'SIMAN TOV'?

18. ת"ר: אין מושחים את המלכים אלא על המעיין, כדי שתמשך מלכותם, שנא: (מלכים א' א: לג) וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ לְהֵם קַחוּ עִמָּכֶם אֶת-עֲבָדֵי אֲדֹנֵיכֶם [וְהִרְפַּבְתֶּם אֶת-שְׁלֹמֹה בְּנֵי עַל-הַפְּרֻדָּה אֲשֶׁר-לִי] וְהוֹרְדְתֶם אֹתוֹ אֶל-גִּיחֹן:

הוריות יב.

David commands Natan HaNavi, Tzadok HaCohen and Beneyahu ben Yehoyada to take his son Shlomo down to the Gichon spring and anoint him there.

19. והורדתם אותו אל גיחון - חלמא צעי משיח על המעיין.

רש"י שם

Rashi explains that the Gichon was essential since the king had to be anointed by a spring of water.

20. כשמושחין מלכי בית דוד אין מושחין אותן אלא על המעיין.

רמב"ם הלכות מלכים פרק א הלכה יא

Rambam rules that Davidic kings must be anointed by a spring.

21. ... והוי לסימן טוב כמו דאיתא בעשיית החופה תחת השמים לסימן טוב שיהא זרעם ככוכבי השמים. כמ"ש הרמ"א. (ואגב, חשבתי הפי' במה דאיתא בחת"ס (א"ע ס' צ"ח) בשם תשו' מהר"ם מינץ, בחופה שעושין תחת כיפת השמים הנקרא 'חופת מאיין' עיין שם. וכנראה דפירוש מילת מאיין שם המחז, כמו פראנקפורט דמיין. אבל י"ל עפי"מ דאיתא (הוריות י"ב) אין מושחין מלכים אלא על המעיין כדי שתמשך מלכותן. וכ"פ הרמב"ם (פ"א מה' מלכים ה"א), ועי' כ"מ שם. הרי שנמשח על המעיין משום סימן טוב וכן חופה תחת כיפת השמים לסימן טוב. ונקראת 'חופת מעיין' ונתחלף בין ע' לא' וקראוה חופת מאיין).

שו"ת מנחת יצחק חלק ה סימן ל

R. Yitzchak Weiss suggests that the 'chuppah mein/mayn' was so called as an oblique reference to the halacha that the king must be anointed by a spring as a 'siman tov'. So too, the chuppah mayn has to be outdoors as a 'siman tov'.

22. ת"ר: אין מושחים את המלכים אלא על המעיין כדי שתמשך מלכותם ... אמר רבי אמי: האי מאן דבעי לידע אי מסיק שתיה אי לא, ניתלי שרגא בעשרה יומי דבין ראש השנה ליום הכפורים בביתא דלא נשיב זיקא. אי משיך נהוריה נידע דמסיק שתיה. ומאן דבעי למיעבד בעיסקא, ובעי למידע אי מצלח אי לא מצלח, לירבי תרנגולא. אי שמין ושפר - מצלח. האי מאן דבעי למיפק לאורחא, ובעי למידע אי חזר ואתי לביתא אי לא, ניקום בביתא דחברא. אי חזי בבואה דבבואה לידע דהדר ואתי לביתא. **ולאו מלתא היא!** דלמא חלשא דעתיה ומיתרע מזליה. אמר אביי השתא דאמרת: 'סימנא מילתא היא', לעולם יהא רגיל למיחזי בריש שתא קרא ורוביא כרתי וסילקא ותמר.

הוריות יב.

The Gemara gives a list of 'simanim' to tell whether certain business ventures would be successful. It rejects these as invalid on the basis that they could cause a person to become disheartened, which could ruin their mazal. But it then gives an example of simanim which ARE valid - eating certain foods on Rosh Hashana night.

23. הרבה דברים הותרו לפעמים שהם דומים לנחש. ולא מדרך נחש חלילה אלא דרך סימן לעורר בו לבבו להנהיגה טובה. והוא שאמרו ליתן על שלחנו בליל ראש השנה קרכס"ת קרא רוביא כרתי סלקא תמרי ... וכדי שלא ליכשל בהם לעשות דרך נחש תקנו לומר עליהם דברים המעוררים לתשובה והוא שאומרים בקרא 'קראו זכיותינו', וברוביא 'ירבו צדקותינו', ובכרתי 'יכרתו שונאינו' ... וכיוצא באלו ... וידוע שכל זה אינו אלא הערה, שאין הדבר תלוי באמירה לבד רק בתשובה ומעשים טובים. אבל הדברים שנעשים בדרך נחש חלילה אין פקפוק באיסורם. והוא שאמר הנה על קצת בני אדם שכשמתחילין בסחורה מגדלין תרנגול על שם אותה סחורה ואם הוא נעשה יפה בוטחים על הצלחתם ושאר דברים הדומים לאלו שהוזכרו. הנה אמר על כלם 'ולאו מלתא היא' - כלומר ואין ראוי לבטוח על אלו ההבלים ועשייתם אסורה ...

בית הבחירה (מאירי) הוריות יב:

The Meiri writes that the main focus of the simanim on Rosh Hashana is the recital of the 'Yehi Ratzon' and the teshuva. The symbolic foods are simply a trigger and focus. For those superstitions which are prohibited as nichush, the auspicious action is random and unrelated to the desired effect.

24. In order to arouse themselves to focus on God and to place the awe of Him in their consciousness without sinning, they developed the practice of placing gourd, fenugreek, leek, cabbage, and dates on the table. And in order not to mistake this practice for sorcery, God forbid, they would pronounce upon these things words that highlighted forgiveness and awaken feelings of repentance. When they said that an omen is significant they meant that it could affect a person just by him being aware of the omens placed before him, even without explicitly reciting prayers over them. That is why at first they would simply look at them during the meal. However, because the Sages were concerned that people might become preoccupied with satisfying their appetites and become distracted from focusing on the spiritual importance of the day and the awe of judgment, therefore they began to recite special prayers over these foods in order to raise people's consciousness. They began to say on the gourd that our merits should be mentioned, on the fenugreek that our merits should increase, on the leek that our enemies should be cut off ... The intent is, as we explained, that since engaging in eating makes one forget the meaning of the day, therefore one should see these foods and gain awareness by virtue of them. In that way the omens would strengthen a person's consciousness and be inspirational.

חיבור התשובה של המאירי 266-265

25. יהא רגיל למחזי בריש שתא קרא וכו'. דכל בני סימנין לטובה הן ... לסימן שיצא ויגדל מזלו ושנה טובה ומתוקה ... אצל לרעה אין צהם שום הוראה דלרעה הוי אסור משום ניחוש.

מהרש"א חידושי אגדות מסכת הוריות דף יב עמוד א

The Maharsha explains that the difference between these legitimate simanim and those which the Gemara rejects is that these are all for the good. However, simanim which predict negative things can affect mazal and are considered nichush.

26. וכיון שהוא תחלת השנה נוהגין לעשות לסימן טוב לאכול דברים הרומזים לזה. (והטעם לזה עיין ברמב"ן תחלת לך לך מש"כ דע כי כל גזירות עירין משיצא למטה סימן לזה לא ישתנה בשום אופן. וזה נראה לי ברור שהוא הטעם שאמרו רז"ל השתא דאמרת סימנא מלתא).

חיי אדם חלק ב-ג (הלכות שבת ומועדים) כלל קלט

The Chayei Adam invokes the Ramban and gives a different reason for the simanim.

27. (ו) ויעבר אברם בארץ עד מקום שכם. אומר לך כלל – תצין אותו בכל הפרשיות הצחות בענין אברהם יצחק ויעקב. והוא ענין גדול הזכירוהו רבותינו בדרך קלרה. ואמרו (תנחומא ט) 'כל מה שאירע לאצות סימן לצנים' ... כי כאשר יצוא המקרה לנציה משלשת האצות יתצונן ממנו הדבר הנגזר לזרעו. ודע כי כל 'גזירת עירין'¹³ כאשר תלא מכח גזירה אל פועל דמיון, תהיה הגזרה מתקיימת על כל פנים. ולכן יעשו הנביאים מעשה בצבאות כמאמר ירמיהו שזיה לברוך וְהָיָה כְּכַלְתָּךְ לְקַרְא אֶת-הַסֵּפֶר הַזֶּה תִּקְשֶׁר עֲלָיו אֶצְנָן וְהִשְׁלַכְתּוּ אֶל-תּוֹךְ פְּרֵת: וְאִמַּרְתָּ פָּכַח תִּשְׁקַע צֶבֶל וגו' (ירמיה נא:סג-סד).

רמב"ן בראשית יב:ו

*The Ramban writes that a statement together with an action can create an unchangeable spiritual reality, as with the Nevi'im who sometimes perform an action with their prophecy. Thus, the siman may actually convey a cosmic reality!*¹⁴

28. נהגו שאין מתחילין בב' ובד' (ט"ז) – הטעם שהכוכבים הזומחים צהם הם קשים ואין נושאים נשים אלא במילוי הלבנה. הגה: ולכן נהגו ג"כ להתחיל ללמוד צר"ח כי אף על פי שאין ניחוש יש סימן. צמה שאדם יודע שהוא כנגד המזל, לא יעשה ולא יסמוך על הנס. אלא שאין לחקור אחר זה משום (דברים יח:ג) תמים תהיה (תשובת רמב"ן סימן רפ"ו/רפ"ג).

שולחן ערוך יורה דעה הלכות מעונן ומכשף סימן קעט סעיף ב

The Shulchan Aruch rules that fixing wedding dates to bring siman beracha is permitted and is not nichush.

D] 19TH CENTURY DEVELOPMENTS - CHUKAT HAGOYIM

29. אם אמת נכון לשנות מנהג קדמונים לעשות החופה בביהכ"נ הקדושה. **תשובה.** ברמ"א באה"ע ס"י ס"א כתב וז"ל י"א לעשות החופה תחת השמים לסימן טוב שיהי' זרעם ככוכבי השמים עכ"ל. שורש הדבר בתשו' מהר"ם מינץ סימן ק"ט ... א"כ מבואר שעושין החופות תחת השמים. אבל דעו כי כל המנהגים הללו שבאשכנז נוסדו עפ"י רבותינו בעלי תוס' רש"י ותלמידיו תושבי ארץ ההיא. והמה ראו כי טוב מאוד לעשות סי' טוב לברכתם של זרע אברהם

13. 'Decree of the watchers' - from Daniel 4:14.

14. This is sometimes expressed as the mystical idea that, as with an embryonic child, tiny changes embedded in the embryonic beginning of the year can have a massive impact as the year develops.

שיש לנו לעשות פועל דמיון להמשיך הברכה בשעה הראויה לכך ולעמוד בשעת חופה תחת כיפת הרקיע במקום הראויה לראיית כוכבים. עוד ראו רבותינו הקדמונים ז"ל שראוי לברכס ז' ברכות במקום קדוש - במקום קבוע למתפלל ע"כ. אחזו בזה וגם מזה לא הניחו ידם ז"ל ותקנו תחלה החופה והוא שקורין מאיין באשכנז שה' תחת השמים לסימן ברכה והחופה עם ברכותיהם בבהכ"נ על הבימה. נמצא אין כאן סתירה בדברי מהרי"ל ומהר"ם מינץ.

אמנם כל זה בבתולה דאיכה תרווייהו מאיין וחופה. אבל באלמנה דליכא מאיין באשכנז ראו לעשות החופה עם ברכותיה תחת השמים לסימן ברכה ומברכין שם ז' ברכות כי חשבו טעם זה עיקר. מזה למד רמ"א במדינות אלו וכל מדינות וגלילות פולין ורוסיה שלא נהגו מעולם בחופת מאיין א"כ ע"כ להעמיד החופה של כלונסות בחצר בהכ"נ תחת השמים לסימן ברכה. ואתי שפיר הכל בעזה"י.

ויש לתמוה על מנהג אשכנז של עכשיו בזמנינו אעפ"י שנהגו בחופת מאיין מ"מ עושין גם החופה עם שבע ברכות תחת הרקיע בחצר בהכ"נ, ואין שום מקום בכל אשכנז שעושין חופה בב"הכנ. ואולי משום דבאשכנז לא נהגו בשום מקום להיות נבנה פרודור לפני בית הכנסת ומתפללים עתה רוב אורחים בחצר בהכ"נ וה"ל מקום קבוע להתפלל שם ואיכא תרוויי סימנא טבא ככוכבים ומקום מיועד לתפלה וברכה. בהא סלקינן כל ישראל יוצאים ביד רמ"א להעמיד החופה תחת השמים לסימנא טבא להתקיים בו ברכת אברהם. **ואשר לא חפץ בברכה, ונרחק ממנו מתכווין ללמוד מדרכי אומות עולם אשר לא נתברכו בכוכבים - מזדווגים זיווגיהם בבית תפלתם - יהי כמותם.** והמתאווים לברכת אבותם יהי צאצאי מעיהם כמותם וכמעט הים ירבו דגתם ימלא ה' לטובה כל משאלותם. ...

שו"ת חתם סופר חלק ג (אבן העזר א) סימן צח

The Chatam Sofer addresses the question of whether one should have the chuppa outdoors¹⁵. He explains the siman tov based on the beracha to Avram, and also notes that some authorities required the 7 berachot be recited in a place of prayer. As such, the medieval custom in Germany was to have 2 chuppot - one outside (the chuppah maayan) and the other, with 7 berachot, in the shul. In Poland and Russia, the custom was only to have one chuppa which would be outside, to connect with the siman tov. This was usually in the shul courtyard which, the Chatam Sofer notes, was often also used for tefilla - so all boxes as checked! The Chatam Sofer then address the question of those people who wish to have the chuppa in the synagogue and are not particular about the beracha of holding it outdoors. He implies that the driving reason for this shift was actually to mimic church weddings and, on that basis, rejects it due to chukat hagoyim. However, if the concern of copying the church is not relevant, the Chatam Sofer does NOT explicitly say that it is prohibited to have the chuppa in a synagogue, only that the couple will not receive the extra beracha.

30. נוהגין לעשות החופה תחת השמים לסימן ברכה כה יהיה זרעך ככוכבי השמים. וכן נוהגין שאין נושאין אשה אלא במילוי הלבנה לסימן טוב.

קיצור שולחן ערוך סימן קמו סעיף א

The Kitzur Shulchan Aruch rules the minhag of the outdoor chuppa together with the minhag to get married in the first half of the lunar month when the moon is growing. Nevertheless, many people are NOT particular about this second minhag and organize weddings on whatever date suits them best. If so, why should there be any requirement to be stricter about the first minhag. If someone is prepared to forgo the extra beracha, why should that not be their choice?

31. י"א שאין נושאין נשים לא בערב שבת ולא באחד בשבת - גזירה שמא יבא לידי חלול שבת בתיקון הסעודה, ויש מתירין. וכן פשט המנהג לישא נשים בערב שבת, והוא שיטרח בסעודת הנשואין ג' ימים קודם הנשואין. ומקום שאין ב"ד יושבים בו אלא בשני ובחמישי בלבד, בתולה נשאת ביום רביעי, שאם היתה לו טענת בתולים ישכים לב"ד. מנהג חכמים שהנושא את הבעולה ישאנה בחמישי, כדי שיהיה שמח עמה ג' ימים, חמישי בשבת וערב שבת ושבת, ויוצא למלאכתו יום ראשון. ונהגו שלא לישא נשים אלא בתחלת החדש צטוד שכלצנה צמלואה. (ועיין צ"ד סי' קט"ט).

שולחן ערוך אבן העזר הלכות קידושין סימן סד סעיף ג

The Shulchan Aruch records many of the minhagim introduced by Chazal as to which days to marry, but notes that these are often no longer practiced.

32. The community could not abide placing the chuppah directly in front of the Ark because the chuppah is, after all, a public representation of the bridal chamber. Hence the chuppah was kept on the synagogue grounds, but it was held in the chatzar beit ha-ke'nesset (the synagogue patio), or the *schulhauf* (the courtyard) rather than in the sanctuary. Rema, in the sixteenth century, who was the first to record the use of a portable room in the form of the chuppah, was also the first to record the outdoor wedding. For Rema, the outdoor ceremony was a reminder of the stars that symbolized to Abraham the multitude of his progeny. A practical reason, of course, was the ability to accommodate a large number of guests at the service. In addition the generally hostile gentile environment made a home religious service undesirable.

15. See Shu't Levushei Mordechai EH Kama #48 (R. Mordechai Winkler, 19C Hungary) concerning a chuppa placed under a glass skylight through which the stars could theoretically be seen. R. Winkler, who was a talmid of the Chatam Sofer's son, prohibits this.

Halakhically, it is preferred to hold the wedding service on the synagogue premises, but sensitivity should be shown in placing the chuppah in the inner sanctum of the synagogue. Historically, it was the presence of a symbolic bedchamber near the Ark. Despite this concern, weddings today are frequently held in the sanctuaries of orthodox synagogues. It is felt that the positive qualities of a synagogue wedding outweigh the negative connotations.

The Location of a Jewish Wedding - R. Maurice Lamm from *The Jewish Way in Love and Marriage*¹⁶

E] 20TH CENTURY DEVELOPMENTS

E1] RAV MOSHE FEINSTEIN

33. אם יש איסור או מדת חסידות שלא ילך הרב לסדר קידושין בחופה שעושין בביהכ"נ כ"ד סיון תשט"ו. מע"כ ידידי מהר"ר שמואל הכהן ראט שליט"א.

הנה במה שבעירו עושין החופה בבית הכנסת ולא תחת השמים כמנהג שכתב הרמ"א אה"ע סי' ס"א וכמו שנהגו במקומותינו אם רשאי הרב לילך לשם לסדר הקידושין ואם לא ילך יש לחוש שיסלקוהו ויפסיד פרנסתו.

פשוט וברור שאף בלא חשש שיסלקוהו לא רק שרשאי לילך אלא אף שמחוייב לילך. כי עליו מוטל לראות שיהיו הקידושין כדן התורה וגם מצד התחייבותו להקהל שזהו מהתחייבות הרב להקהל. וכן עושין רבנים גדולים וגאונים גם בנוא יארק שג"כ יש שעושין החופה בבתי והולכים לשם לסדר הקידושין וגם בשביל קריבות ומריעות. כי לעשות החופה תחת השמים הוא רק שנהגו לסימן ברכה ואין זה תקנת חכמים וגם לא מנהג מצד איזה דין וחשש איסור או ענין מצוה שיתחשב העובר על זה ועושה החופה בבית לעבריינא. ולא עדיף מברכה שתקנו חז"ל לישא ברביעי כדי שתבעל בחמישי, ומפורש ריש כתובות בתוס' דבשביל ברכה לא מיקרי עבריינא דהוא רק עצה טובה בעלמא.

וכ"ש מנהגים שהם רק לברכה שאין לזה מקור מחז"ל שודאי הם רק ענין עצה טובה ולא מיקרי עבריינא. וגם מאי שנא סימן ברכה זה מהסימן ברכה שכתב הרמ"א בס' ס"ד סעיף ג' וגם המחבר ביו"ד סי' קע"ט שלא לישא אלא בתחלת החדש? שכמעט רוב העולם אין נזהרין בזה רק יחידים. ולכן ח"ו להחשיבם לעבריינים ורשאים לילך לחופה כזו אף בלא שום חשש הפסד.

והחת"ס בס' צ"ח נמי לא אמר שם לאיסור אלא כשהוא בכוונתם ללמוד מדרכי הגוים. וגם בהן לא אמר שאסור אלא אמר עליהם 'ואשר לא חפץ בברכה ונרחק ממנו מתכוין ללמוד מדרכי אומות העולם אשר לא נתברכו בכוכבים מזדווגים זיווגיהם בבית תפלתם יהיה כמותם'. שלשון זה אינו איסור אלא שאין דעת חכמים נוחה מהם. וגם דבר זה מסתבר שלא כתב זה החת"ס אלא במקומו שהותחלו אז הרשעים שבשם רעפארמער נקראו לעקור כל מנהגי ישראל והרבה עיקרי תורה ובשביל זה רצו להנהיג לעשות בביהכ"נ ולשנות המנהג שעושים תחת השמים. לכן כתב עליהם 'אשר לא חפץ בברכה'. אבל אם מה שאינו רוצה תחת השמים הוא שלא בכוונת רעפארם לא אמר זה. ולכן לא מצינו שיאמר זה על מי שנושא בסוף החדש שאינו חפץ בברכה, ואדרבה הרי אף סימן ברכה שתקנו חז"ל ליכא בזמננו ועוד בזמן הראשונים מי שמקפיד, דהא אשה ניסת בזמננו בכל יום כדאיתא בש"ע סי' ס"ד. והא בשביל ברכה היה לן להקפיד לישא ברביעי? והפנ"י עמד בזה והפ"ת סק"ו הביאו עכ"פ למעשה אין חוששין אף לברכה דקבעו חז"ל.

וא"כ כ"ש לסימני ברכה דהנהיגו זמן רב אחר הגאונים כי בימי התוס' והרא"ש לא היה עדין מנהג זה כי בתוס' ורא"ש סוכה דף כ"ה כתבו רק שלפעמים אפילו ברחוב העיר כשהעם מרובים ולא יכלו ליכנס בבית מברכין ברכת נישואין. ופלא על החת"ס שכתב שבעלי התוס' הנהיגו זה ואולי כוונתו על תלמידי תלמידיהם.

ואף לעשות בביהכ"נ אין לאסור מצד שאוה"ע עושין החתונות בבית תפלתם, מאחר דאין זה כמוהם שהוא בבית הכנסת שלנו ועיקר תפלה יוכיח. וכדחזינן שעשו הקדמונים עיקר הנישואין בביהכ"נ שהוא החופה עם הברכות על הבימה כדהביא גם החת"ס. עכ"פ אף להחת"ס לא היה איסור על הרב מלסדר קידושין בחופה שבביהכ"נ, אף בזמנו במקומו שהיה בזה קצת חשש רעפארם. ואף על החתן וכלה והמחותנים אמר רק מניעת ברכה ובזמננו ליכא גם זה. ולכן צריך הרב לילך לסדר הקידושין שמחוייב הוא מצד התחייבותו ומצד לראות שיהיה כדן. ואף בשביל קריבות ומריעות ליכא איסור ולא מדת חסידות. ידידו, משה פיינשטיין.

שו"ת אגרות משה אבן העזר חלק א סימן צג

Rav Moshe Feinstein was asked by a community Rav if it was permitted for him to attend a wedding which took place inside a shul. Rav Feinstein responded that the Rav was OBLIGATED to attend to ensure that the proceedings were conducted halachically correctly. He also writes that there is no prohibition, even according to the Chatam Sofer, to hold the chuppa indoors; the couple simply lose the beracha which comes with it. Rav Feinstein also points out that (i) this siman tov is not mentioned in Chazal or the Geonim but is seen only in the later Rishonim; and (ii) even the simanim mentioned in Chazal, such as to marry on a Wednesday, are not observed today.

16. Available at https://www.chabad.org/library/article_cdo/aid/480509/jewish/The-Location-of-a-Jewish-Wedding.htm

E2] RAV OVADIA YOSEF

34. (ג) והביא בשם הגאון מהרצ"ה חיות שהעיד בגדלו שבכל מדינות פולין אין מעמידים החופה תחת השמים. ואם היו יודעים מזה רבני אונגריא היו בושים ונכלמים על מה שמרעישים לעשות החופה תחת השמים בדוקא! והוסיף ע"ז הרהמ"ח, שלפי מה שמבואר בחת"ס (חאה"ע סי' צח) שאין לחוש לשום נדנוד איסור בעשיית החופה בבהכ"נ, רק משום סימן טוב שיתברכו ככוכבי השמים, תמיהני מאד דאטו אם אין החתן והכלה חוששים לסימן טוב צריכים אנו למחות? והלא מרן המחבר ביו"ד (סי' קעט) והרמ"א באה"ע (סי' סד) כ' שנהגו שלא לעשות החופה אלא בתחלת החודש שהלבנה במילואה, ועתה רובא דרובא עושים החופה בסוף החודש ואין פוצה פה ומצפצף, עכת"ד.

ש"ת יביע אומר חלק ג - אבן העזר סימן י

Rav Ovadia Yosef rules that the chatan and kalla may forgo the extra siman beracha if they wish and there is certainly no prohibition to conduct a wedding indoors.

35. והנה אף על פי שראיתי להשד"ח מע' חתן וכלה (אות א) שהאריך הרחיב לאסור איסור בזה ... כבר בא רעהו וחקרו הוא הגאון מהר"א חזן גאב"ד דאלכסנדריא בשו"ת תעלומות לב ח"ג (סי' נ) והעלה בכחא דהיתרא, ושכן המנהג בקהלתו. ושאף הרבנים שהחמירו בזה היינו רק בכדי שלא לשנות המנהג שהנהיגו הראשונים לעשות החופה תחת השמים. אבל לדידן בני ספרד שאין לנו מנהג זה כלל וכל החופות שלנו נעשות בבתיים תחת תקרה. אדרבה עדיף טפי לעשות החופה בבהכ"נ מכמה טעמי תריצי. ע"ש.

ש"ת יביע אומר חלק ג - אבן העזר סימן י

Although there are some Sefardic poskim who disagree¹⁷, the broad Sefardic custom is to have the chuppa indoors.

36. [וע' בהגה א"ח (סי' צא ס"א) , להודיע שאין אהבה כאהבת המקום. וכ"ה באחרונים (סי' קנא). ומינה להנוהגים להתנשק (בדרך היתר) לאחר עריכת החופה, שיש להזהר בזה בבהכ"נ....].

ש"ת יביע אומר חלק ג - אבן העזר סימן י

However, Rav Yosef raises another concern about weddings specifically inside a synagogue. This relates to the prohibition of kissing (even where appropriate eg children and parents) inside a shul since the only love to be shown there is love for God¹⁸.

37. (י) כלל העולה שאם הנשים באות בבגדי צניעות, ושומרות על קדושת המקום כדת, וגם יושבות מן הצד בלי שום ערבוביא עם גברים, שפיר דמי להקל לעשות החופות בבהכ"נ. אבל אם חסר מן התנאים הנ"ל אין להקל.

ש"ת יביע אומר חלק ג - אבן העזר סימן י

Rav Yosef also raises the concern that prohibited kissing and inappropriate dress and mixing inside a shul is a very significant issue. If this cannot be avoided, he rules that the wedding should NOT be conducted in a shul.

E3] THE LUBAVITCHER REBBE

38. .. With regard to that which you write about having the chuppah under the heavens: Since this custom is cited in many places and there are many reasons for it, I strongly hope that all will agree to do so, which is to say, that the chuppah will take place under the stars. Even when the wedding takes place in a hall that has no opening in the roof, the chuppah can be outside and close to the hall. May you be blessed "like the stars in the heavens," (which is also one of the reasons for having the chuppah under the stars).

Igrot Kodesh, Vol. XIX, p. 413¹⁹

39. Thank you for your article about opposition to compromises However, your inclusion therein of a chuppah that takes place in a hall which has an opening in the roof requires to be understood, inasmuch as this is not a compromise, but rather fulfills the requirement [of having a chuppah under the heavens] in its totality.

Igrot Kodesh, Vol. XII, p. 117

17. Rav Yosef cites the Sde Chemed who writes that he refused to be the mesader kiddushin at an Ashkenazi wedding that what going to take place indoors, despite the fact that it was cold and raining outside.

18. See Rema OC 98:1. See also <https://www.jewishpress.com/judaism/halacha-hashkafa/kissing-children-in-the-synagogue/2022/02/24/>.

19. See also Toras Menachem Vol 2 p. 246. The Rebbe insisted on holding chuppah outside even during the winter in the snow.